

Què fer a Vall d'en Bas

1 - Oficina de Turisme de la Vall d'en Bas

Adreça: Passatge de Can Trona, 26; Telèfon: 972 69 21 77
Estiu: Matins de dimarts a diumenge de les 10 a les 14 hores.
Tardes Divendres i Dissabte de les 16 a les 19 hores.

2 - Conjunt de Sant Esteve d'en Bas

El poble, actual capital administrativa de la Vall d'en Bas, s'alça sobre un petit turó que domina una àmplia plana de camps de conreu. La serralada del Puigsacalm i les muntanyes dels Llancers i de Falgars serveixen de teló de fons. Ja al segle XII, una aglomeració de cases es concentraven als voltants de l'església parroquial.

Al pas dels segles, carrers, passos porxats i carrerons esglaonats s'han anat allargant fins al pla, donant lloc a noves urbanitzacions i a un dinàmic sector industrial. A les rodalies del poble hi ha masies d'anomenada, amb una configuració arquitectònica modèlica, com la Calm, la Dou o la casa del Marquès Desprat. Dalt del puig, el temple parroquial d'estil romànic, un dels més rellevants de la comarca, és digne de visitar. Les primeres notícies documentades daten de principis del segle X. De troballes descobertes en el mateix indret se'n dedueix que ja abans de la cristianització s'hi podia assentar un petit temple pagà.

2 - Llindes de Sant Esteve

Uns elements força habituals alhora propers com són les llindes, sovint passen desapercebuts. Les llindes formen part de l'arquitectura familiar. Coronen la porta principal que veiem tantes vegades, la finestra d'una habitació qualsevol, o també alguns accessos interiors de casa nostra. Moltes llindes que encara es conserven als carrers de Sant Esteve ens poden donar molta informació sobre com estava realment construït el poble al voltant de l'església. Fins i tot poden donar-nos alguna pista sobre l'ofici de la persona que va construir aquell habitatge. Diverses, es troben al nucli antic de Sant Esteve d'en Bas.

3 - Església de Sant Esteve d'en Bas

Tot i que d'estil romànic, les principals causes de despersonalització d'aquest estil van ser els terratrèmols del segle XV, juntament amb els afegits que s'hi van anar introduint en diferents èpoques, però molt especialment el segle XVIII. Té planta de creu llatina. Exteriorment són rellevants els absis, assentats sobre la roca.

En el seu interior són notables les columnes i els capitells historiatos, especialment el de la Mare de Déu amb figures dins d'una orla ametllada, sostinguda per quatre àngels. Una altra peça de valor inqüestionable és el timpà romànic del Crist Majestat, amb la Verge i Sant Joan fent-li costat, datat abans del segle XII. Una rèplica d'aquest timpà apareix des del 1945 a l'altar major, obra de l'escultor Modest Fluvià. Destaca també del mateix artista la talla de Sant Esteve. D'època més recent s'hi poden contemplar el Sant Crist i Sant Victorià, talles que atrauen per la seva simplicitat i on s'observa l'evolució estètica de l'autor.

4 - Antiga rectoria de Sant Esteve d'en Bas

Antiga rectoria de Sant Esteve d'en Bas. És una casa de grans dimensions construïda totalment amb pedra treballada. A dins hi ha un petit museu amb les peces trobades a la casa, però no sol ser visitable. Destaca també la porta feta amb ferro forjat. El poble, actual capital administrativa de la Vall d'en Bas, s'alça sobre un petit turó que domina una àmplia plana de camps de conreu. La serralada del Puigsacalm i les muntanyes dels Llancers i de Falgars serveixen de teló de fons. Ja al segle XII, una aglomeració de cases es concentraven als voltants de l'església parroquial. Plaça de l'església.

Què fer a Vall d'en Bas

5 – Can Perefel

6 – Escala de Can Ton

7 – Voltes i escala de Can Roca

8 – Carrer Sant Ignasi

9 – Mas Desprat

10 – Can Batxe

11 – Carrer Sant Rafael

12 - Antiga Estació de Tren de Sant Esteve d'en Bas

La Companyia del Ferrocarril d'Olot a Girona tingué l'explotació del ferrocarril de Girona a Olot, que es clausurà el 1969.

Actualment la companyia encara existeix i es dedica al transport en general amb autobusos. L'Associació Amics del Tren Olot-Girona (ASAMTOG) és una entitat de caràcter lúdic i cultural que té com a finalitat principal preservar la memòria i fomentar el coneixement del ferrocarril de via estreta que feia el trajecte d'Olot a Girona. El Ferrocarril Olot-Girona va ser la principal artèria de comunicacions de les comarques de La Garrotxa, La Selva i el Gironès fins als anys seixanta del segle XX. Un modest ferrocarril de via d'un metre d'ample i de 54 Km de longitud, que va solcar les vores dels rius Ter, Brugent i Fluvià sota l'ombra dels volcans de La Garrotxa. Els amics dels trens d'Olot n'han fet una maqueta i de tant en tant fan circular un petit tren al costat de l'Estació.

13 - Font de la Canova

Senzilla font situada al costat d'un camp de conreu. Es tracta d'un petit dipòsit d'obra de metre i mig d'alçada, cobert de vegetació, per on surten dos raigs d'aigua que omplen un rudimentari safareig.

14 - Font de Sant Esteve

El conjunt de la font es troba en un replà rectangular enclotat mig metre per sota del camí, a redós d'un mur principal de pedra que també fa de frontal i d'altres dos que arrenquen a banda i banda, aquests més baixos i arrebossats, que fan de respatller a dos bancs per seure. Per un extrem queda obert i és on se situen les escales d'accés.

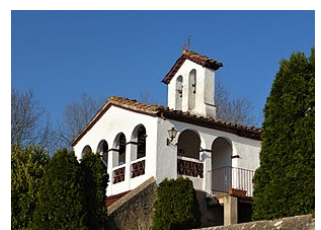
El brollador és una vella aixeta de polsador situada a la dreta del mur principal, a metre i mig d'alçada. A sota un bassal quadrat arran del sòl recull l'aigua.

15 - La Dou

És un gran casal, orientat a sud, amb teulada a dues vessants. Prop del mas neix la riera de Ridaura. Dins la lliça que envolta quasi tota la casa hi ha una gran era i una cabana. A la part del darrere hi ha unes masoveries actualment habilitades com a quadres. A la paret lateral dreta hi ha sis arcades que conformen una galeria. Darrera la casa hi ha una capella adossada dedicada a Santa Margarida de la Dou.

De la família de la Dou hi ha notícies des del segle XIII, mas puntal de la economia feudal.

Què fer a Vall d'en Bas

16 - Conjunt dels Hostalets d'en Bas

Al voltant d'un hostel o d'un hostalet, com descriu el topònim, i al peu de l'antic camí ral que anava d'Olot a Vic es va originar un dels nuclis més pintorescos de la contrada. Els Hostalets des dels seus inicis al S. XVIII, ha experimentat un creixement moderat i sostingut, amb trets urbanístics remarcables, que conserven la rusticitat original i autòctona d'aquest indret. Una de les imatges més belles i conegudes del poble, que pintors i fotògrafs han immortalitzat al llarg de la història, és el carrer Teixeda. Destaca per les cases amb les corresponents eres al davant, ben restaurades i arrengrerades l'una al costat de l'altra. Si la visita es fa a la primavera o l'estiu, les llargues balconades de fusta mostren centenars de testos amb geranis i altres flors, conformant així una mena de jardí urbà de notable impacte visual. Fets meritoris que han permès al poble d'Hostalets ser catalogat com a conjunt històric-artístic. Aixecant la mirada a les muntanyes del davant, criden l'atenció les cingleres de Falgars, presidides per la silueta de l'ermita de Sant Miquel de Falgars o Castelló. Diferents itineraris ens permeten pujar-hi. Des de dalt gaudirem d'una panoràmica impressionant sobre el pla i fins al mar.

16 - Monument a la Família Pagesa i a Francesc Verntallat

El monument a la família pagesa es troba emplaçat a la carretera d'Olot a Vic i la d'Hostalets. El grup escultòric representa un matrimoni pagès amb el seu fill i al costat una al·legoria agrícola. És una obra original de l'escultor Modest Fluvià i data de 1972.

En el mateix entorn es troba el monument dedicat a Francesc de Verntallat. És obra de Rosa Serra. Es va inaugurar el maig de 1999, té 7,5 m d'alçada i es va realitzar amb pedra de pòrtland. Consta d'una base el·líptica en la que hi figuren a part de la inscripció commemorativa, els símbols de pagès, polític i guerrer; elements bàsics en la trajectòria de la vida del cabdill remença.

Sobre aquesta base s'enlairen dues columnes de 6 metres d'alt com a referència a la fermesa del seu procedir, unides per una zona horitzontal on hi ha un retrat imaginari de Francesc Verntallat, junt amb els escuts d'armes que posseïa.

Al costat del monument hi trobem una font d'aigua de xarxa. La paret de la font és un mur de pedra adossat al marge amb una aixeta de polsador al mig. L'aigua cau a un enreixat situat al terra que està empedrat. Al costat de la font hi ha un bancal de pedra. El conjunt queda enlairat respecte la carretera.

17 - Capella de Sant Ximpli, o Capella de Sant Simplicí

És una petita capella rural situada en una petita elevació prop de la masia de l'Aubert. A ambdós costats hi ha dos contraforts. És de planta rectangular i l'absis ha estat substituït. Hi ha un campanar de cadireta que conserva una campana de ferro. Al portal d'entrada hi ha una llinda de grans dimensions, datada l'any 1642, còpia d'una llinda igual que es troba davant l'església, trencada. Ha estat restaurada.

La seva història va unida a la de la masia el Terrús.

18 - L'Aubert

És un edifici civil, un gran casal de diferents cossos, units entre ells per un mur i formant dues llices. A la façana principal hi ha un portal dovellat a sobre de la qual hi ha una finestra de pedra treballada i més amunt una altra amb motius renaixentistes. A banda i banda de la façana principal hi ha un pedrís i dos abeuradors. Altres edificis, com corrals, cabanes i una era que forma una altra lliça, formen la resta del conjunt.

La gran expansió d'aquest mas es produiria al segle XVII per refermar-se al llarg del segle XIX.

Què fer a Vall d'en Bas

20 - Font de l'Església

Trobem aquesta font ornamental a l'entrada de l'església de Santa Maria dels Hostalets d'en Bas.

Es tracta d'una escultura de metall representant un nen nu enfilat damunt d'un pedestal amb una regadora a la mà esquerra per on sempre raja l'aigua que cau en un bassal de pedra arran de terra.

21 - Església de Santa Maria dels Hostalets

Església d'una nau, amb capelles laterals, amb volta de creuria i absis poligonal. A l'exterior, les façanes laterals estan tenen contraforts seguint un ritme regular fins arribar a la cantonada amb la façana principal on els contraforts estan situats en diagonal creant un angle obtús a cada costat de la façana. La porta principal és allindada amb un frontó semicircular amb el timpà buit. A mitja alçada una motllura llisa migparteix la façana. A la part superior s'obren tres finestres d'arc de mig punt, la central més alta que les laterals, i un òcul. Una cornisa recorre la part superior i al centre una creu corona la façana.

Adossada a l'església es troba el campanar de planta quadrada i teulada piramidal. A la part superior quatre obertures d'arc de mig punt allotgen les campanes.

22 - Oratori de Sant Grau

És un oratori urbà. Situat davant de la casa núm 14 del carrer de Vic. Com la majoria d'oratoris l'any 1936 la imatge fou retirada. Es restaurà l'any 1975 gràcies al veïns de can Grau i can Bianya. A partir d'aquí la imatge quedà tancada amb vidre. Sant Grau és el protector del bestiar boví i, a pagès és una diada festiva.

23 - La Clapera

És un edifici civil orientat a migdia. Casa de grans dimensions amb planta semi-quadrada. Les façanes, molt exterioritzades, presenten uns arcs que envolten la casa i es poden distingir 4 grups diferenciats segons la forma i la mida, perfectament simètriques.

Tant a la planta baixa com al primer pis denoten aquesta exteriorització, que queda rematada per una agulla de grans dimensions. A sobre de cada volta hi ha finestres ovalades. També hi ha una font amb inscripcions i una tàpia que envolta aquest edifici i a una masoveria annexa.

24 - Font de la Clapera

Trobem Brollador molt apreciat per la gent de la comarca, doncs la qualitat de la seva aigua és molt bona. És habitual trobar-hi veïns omplint garrafes.

Es tracta d'una vella construcció de pedra en forma de caseta que al seu interior acull la cisterna de captació. És de planta rectangular, fa uns 3 metres d'amplada per dos de fons i una mica més de dos d'alçada, amb la teulada feta amb grans llosses de pedra a dues vessants i rematada per una filera de pedra al capdamunt.

Què fer a Vall d'en Bas

25 - Conjunt de Joanetes

El poble de Joanetes s'enfila en un entorn muntanyós i enfaixat de gran bellesa. Com a teló de fons, el massís escarpat i feréstec del Puigsacalm, dota a aquest nucli de gran personalitat. Un creixement urbà integrat i sostingut en un entorn tan privilegiat, fa que se'l compari sovint com un poble de pessebre. De fet, cada any durant les festes de Nadal s'hi representa un pessebre vivent amb gran èxit.

Des de Joanetes la carretera ens conduirà fins al Coll de Bracons, i si el dia és clar, es pot gaudir d'una vista d'amplis horitzons sobre les terres de llevant, i fins i tot es pot arribar a veure la badia de Roses.

L'edifici més vistós i representatiu de Joanetes és la seva església. Consagrada a Sant Romà, es troba documentada el segle XII. L'estil romànic d'aquest temple és un dels més interessants de la Vall. Malgrat els desperfectes que va patir a conseqüència dels terratrèmols del segle XV, se'n conserven originalment la façana, els arcs torals i la pica baptismal.

25 - Can Pau

Edifici És una casa orientada al nord, amb teulada a dues vessants. A la part davantera hi ha dues galeries de fusta afegides al cos de la casa. L'entrada es fa mitjançant una escala de pedra, ja que el primer pis és destinat a habitatge i la planta baixa a corrals. Les obertures, nombroses, són petites i, a la part dreta de l'edifici, irregulars. A la llinda de la porta hi havia la data de 1756, però avui està esborrada. Va ser restaurada cap als anys 1970.

Com la majoria de les cases que pertanyen al nucli central de Joanetes, on hi ha l'església, Can Pau és de mitjans de segle XVIII, segle de prosperitat i creixement econòmic i demogràfic d'aquesta sub-comarca.

26 - Capella de Sant Romà

Edifici És un temple romànic modificat. De l'estructura primitiva només es queda una nau amb volta de canó però degut a les ampliacions, ha arribat als nostres dies amb planta basilical. A la façana principal hi ha uns afegits del segle XVIII que es diferencien clarament dels romànics. Resten a l'església 3 peces romàniques importants: dos permòdols amb forma de cap d'home i d'una fera i una pila baptismal. Hi ha una llinda de pedra que dóna a la sagristia, amb un relleu en forma d'estrella de 8 puntes datada al 1737.

Aquesta gran església està situada sota els cingles del Puigsacalm. Sembla que fou restaurada l'any 1737, si bé hi ha peces, com a l'entrada, que són d'altres edificacions. El campanar, més modern, va ser acabat el 1910.

27 - Can Pagès

Edifici És un edifici civil de petites dimensions orientat a nord amb teulada a dues vessants. Presenta cossos auxiliars afegits, com un antic forn i una cabana de creació recent. A la façana principal, tant la finestra com la porta estan treballades en pedra i hi ha una llinda datada el 1756 amb el nom d'Antoni Corominola. La casa presenta certa irregularitat ja que s'adapta a la topografia del terreny. A la banda dreta de l'edifici hi ha una galeria modificada.

28 - Casa de la Rectoria, antiga casa dels Santromà

És un edifici de grans dimensions situat davant l'església, orientat a l'est i cobert amb teulada a dues vessants. Sorpren la gran alçada de l'edifici que consta de planta baixa i dos pisos de gran alçada. Davant la façana principal hi ha un gran contrafort. La casa té una forma irregular donada sobretot per la façana esquerra. Les obertures són escasses i donen un aire de sobrietat. A la façana dreta hi ha un cos afegit.

Què fer a Vall d'en Bas

29 - Can Puic

És un edifici civil orientat a Nord-est, amb teulada a dues vessants. Si bé la façana lateral esquerra és irregular i té un contrafort a l'angle, la resta de la casa és harmoniosa. A la façana principal les finestres i la porta han estat treballades en pedra i la llinda de l'entrada diu: "SAGISMUNDUS COMPTE ME RESTITUIT + 1736" Al davant de la casa hi ha una cabana i una era de la mateixa data en perfecte estat de conservació. Al darrere hi ha un pou-cisterna de pedra treballada.

30 - Hostal de Dalt

És un edifici civil de notables dimensions orientat al sud i cobert amb teulada a dues vessants. La façana principal guarda certa harmonia en el que un portal, treballat en pedra, té una llinda datada el 1759. A la planta baixa encara hi ha el sostre en forma de volta creuada i que anteriorment conformava els estables. A la banda esquerra de la casa hi ha una pallissa. Com a element anecdòtic trobem unes lletres a la façana principal que diuen "PROPIEDAD DE ISIDRO ANTIC".

Com les altres cases de Joanetes aquesta construcció data del segle XVIII. Anteriorment fou una masia isolada del nucli principal i es convertí en un hostal en temps en què els traginers i els intercanvis entre la Garrotxa i la Plana de Vic foren més nombrosos.

31 - La Casa Nova de la Codina

És un edifici civil orientat a sud i cobert amb teulada a dues vessants. S'accedeix mitjançant una escala de pedra. A la façana principal hi ha una galeria de fusta. L'edifici presenta tres cossos diferenciats segons les successives ampliacions. A la part del davant hi ha una era i una cabana en perfecte estat de conservació. A la part del darrere hi ha dues petites quadres. La casa està envoltada per una tàpia ben conservada.

32 - Conjunt del Mallol

El topònim Maiol o Mallol no es registra documentalment fins a l'any 1176 i sembla que podria provenir del cultiu de maioles o vinyes joves: vinyes que avui han desaparegut pràcticament de tota la comarca.

Aquesta vila s'assenta de forma majestuosa sobre el més vistós i estratègic pujol de la Vall. Antigament, aquest llogaret fou residència dels vescomtes de Bas. Posseïa un castell o força, fortament emmurallada de la qual ja se'n tenen referències l'any 1204. La vila era el centre de l'administració vescomtal. En l'actualitat i entre totes les construccions cal destacar la casa del Veguer, la presó o casa del Notari que va exercir aquestes funcions per a tota la Vall fins a la penúltima dècada del segle XIX.

Els terratrèmols del segle XV van afectar el castell i avui en dia en queden poques restes.

L'església actual, dedicada a Sant Bartomeu, està ubicada en el mateix lloc que ocupava l'antiga capella de Sant Just, construïda fora del recinte del castell després dels terratrèmols de 1427.

32 - Oratori d'Olletes

És un oratori molt nou situat sota el puig del Mallol, entrant al grup d'habitatges que formen la urbanització de "les Olletes". Inaugurat l'any 1975, s'hi fa festa el dia 8 de setembre, festivitat de la Nativitat de la Verge, popularment dit de les verges trobades. Construït en pedra. A la fornícula hi ha una imatge d'uns 30 cm posada en una penya, a sota mateix hi ha penjades unes olles.

Què fer a Vall d'en Bas

33 - Església de Sant Bartomeu

Edifici És una església d'una nau amb absis pla cobert amb una petita volta de canó amb llunetes. La façana principal és de pedra vista amb una porta allindada i una petita rosassa. En un cantó es troba el campanar; a la base té la planta quadrada però a la meitat, i separat per una motllura, les cantonades estan esbiaixades. Les campanes estan ubicades dins d'arc de mig punt i està coronat per una petita cúpula.

L'església actual, dedicada a Sant Bartomeu, està ubicada en el mateix lloc que ocupava l'antiga capella de Sant Just, construïda fora del recinte del castell després dels terratrèmols de 1427.

34 - Casa del Veguer

És una casa que fa mitgera per només un costat amb teulada a doble vessant. Com està situada en un carrer amb desnivell per un costat consta de planta baixa i dos pisos i per l'altre té un pis menys. Les obertures són allindades i algunes d'elles tenen la llinda de fusta.

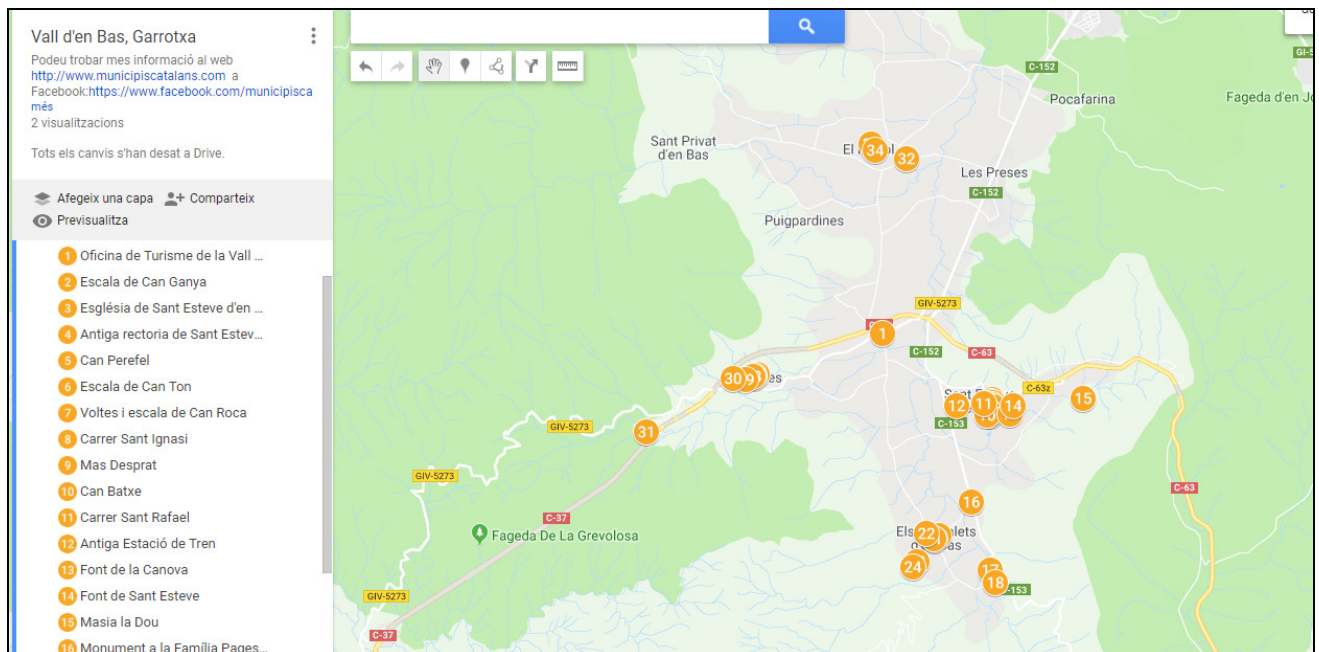
Aquest immoble va exercir les funcions de casa del veguer, del notari i de presó per a tota la Vall fins a la penúltima dècada del segle XIX.

Llocs visitats:

<http://www.vallbas.cat/>; <http://inventari patrimoni.garrotxa.cat/>; <http://invarquit.cultura.gencat.cat/>; <http://encos.cat/fonts>;
<https://ca.wikipedia.org/>;

Enllaç mapa punts d'interès:

<https://drive.google.com/open?id=1DgNkhnP9ueleq3ih-CrnIpu8HcRELMvz&usp=sharing>

Què fer a Vall d'en Bas

